

incest - pohlavní styk mezi členy rodiny

majoritní společnost - společnost převažující národnosti, tedy opak národnostní menšiny

mulo - umrlec, duch zemřelého

phuri daj - nejstarší žena rodu nebo komunity, často vědma

sterilizace - zneschopnění plodit potomstvo

15. Literatura:

Aktuální otázky romského obyvatelstva v ČSFR. Studie FMPSV, Praha 1991.

Alinčová, M. a kol.: Bibliografie romistické literatury. 1. vyd. Olomouc 1994.

Andreánský, M. - Szalayová, J.: Morální vývin rómského dieťaťa. Psychológia a patopsychológia dieťaťa, 1991, 26, č.2, s.125 - 132.

Aškenzay, L.: Sto ohňů a jiné povídky. 2. vyd. Praha 1953.

Augustini ab Hortis, S.: Cigáni v Uhorsku. 1. vyd. Bratislava 1995

Bačová, V.: Typológia romských rodín na Slovensku. Sociológia, 22, 1990, č.4, s. 491-501.

Balabánová, H.: Praktické zkušenosti se vzděláváním romských dětí. 1. vyd. Praha 1995.

Balco, J.: Husle s labutím krkom. 1. vyd. Bratislava 1979.

Balvín, J. a kol.: Společně. Spolu s Romy k multikulturní výchově ve školství. 1. vyd. Ústí nad Labem – Brno 1997.

Banga, D.: Čierny vlas. 1. vyd. Košice 1969.

Banga, D.: Magnólie zhasínajú. 1. vyd. Bratislava 1990.

Barbuš, M.: Spišské kľapanice. Tam okolo Levoči. Cigáni v očiscu. 1. vyd. Spišská Nová Ves 1990.

Bernasovský, I.: Genetické charakteristiky romského obyvatelstva. Košice 1997.

Beneš, J.: Cikáni v Československu (antropologická studie dospělých mužů). 1. vyd. Brno 1975.

Bratinka, P.: Zpráva o situaci romské komunity v České republice. Podklad pro schůzi vlády ČR. Praha 1997.

Bubelíni, J.: Skvalitňovanie práce pri riešení otázok cigánskych obyvateľov. Sociálna politika, 16, 1984, č.12, s. 278 - 279.

Cigánske piesne. 1. vyd. Bratislava 1980.

Čechovský, M.: Pomôže dôslednosť, nie benevolencia. Východoslovenské noviny, 32, 1983, č. 16, s. 7.

Daniel, B.: Dějiny Romů. 1.vyd. Olomouc 1994.

Danihel, V.: Manuš znamená človek. 1. vyd. Bratislava 1986.

Davidová, E.: Bez kolíb a šiatrov. 1. vyd. Košice 1965.

Davidová, E.: Romano drom - Cesty Romů 1945-1990. 1. vyd. Olomouc 1995

Davidová, E.- Žižka, J.: A letelepedett cigányság népzeneje Csehszlovákiában. 1. vyd. Budapest 1991.

Dědič, M.: Cikánské děti v mateřských školách. Předškolská výchova, 37, 1982/83, č. 5, s. 28 - 29.

Dědič, M.: Škola bez kázně. 1. vyd. České Budějovice 1985.

Dědič, M.: Šumavská bukolika. 1. vyd. Ústí nad Labem 1972.

Dědič, M.: Výchova a vzdělávání cikánských dětí a mládeže. 1. vyd. Praha 1982.

Dubayová, M.: k problematike vzťahu cigánskej lokálnej a cigánskej etnickej skupiny. Slovenský národopis, 38, 1990, č.1/2, s.274-277.

Dzvoník, E.: Slepá jaskyňa. 1. vyd. Bratislava 1977.

Farkaš, I.: Vo výchove cigánskych detí dôslednejšie. Sociálna politika, 1984, 16, č. 10, s. 228 - 229

Ferencová, I.- Balog, M.: Cigáni sú už v nebi. Mosty, 4, 1995, č. 37, s. 4-5.

Ferjenčíková, M.: Prídu Romovia do neba? Osvetová práca, 40, 1990, č. 20, s. 23 - 24.

Ficowski, J.: Cyganie w Polsce - dzieje i obyczaje. 1. vyd. Warszawa 1989.

- Fördöšová, H.: Cikánská rodina a škola. Děti a my, 1986, 16, č.3, s. 9 - 11.
- Frištenská, H. – Lázníčková, I. – Sulitka, A.: Neznámý holocaust. 1. vyd. Praha 1995.
- Fulková, E.: Identita Rómov cez ich kultúrnu gramotnosť. 1. vyd. Bratislava 1995.
- Gabzdilová, A.: Skúsenosti s cigánskymi žiakmi vo výtvarnej výchove. Estetická výchova, 21, 1980, č. 4, s. 109 - 110.
- Gadlinová, J.- Kasperková, A.: Práce s cikánským obyvateľstvom. 1. vyd. Karviná 1982.
- Galata, J.: Keď nestačí rodina. Národné výbory, 1987, č. 5, s. 17 - 18.
- Genibarica. 1. vyd. Bratislava 1993.
- Guži, Z.: Cikáni v Čechách. Rukopis. Havlíčkův Brod 1995.
- Hábovčík, O.: Treba Rómom integráciu? Literárny týždeň, 6, 1993, č. 6, s. 5.
- Hábovčíková, B. a kol.: Čhavore Romane. Obraz rómskych detí a mládeže v literatúre. 1. vyd. Nitra 1993.
- Hábovčíková, B. - Seman, K.: Romňi. Rómska žena v literatúre. 1. vyd. Nitra 1994.
- Hivešová-Šilanová, D.: Cigánske leto. 1. vyd. Bratislava 1980.
- Hodáčová, L.: Král bydlí za rohem. 1. vyd. Praha 1973.
- Horváthová, E.: Cigáni na Slovensku. 1. vyd. Bratislava 1964.
- Horváthová, E.: k otázke etnokultúrneho vývoja a etnickej klasifikácie Cigánov. Slovenský národopis, 22, 1974, č. 1, s. 3-16.
- Hrabcová, J. - Tempírová, J.: Rodinné zázemí cikánských detí. Výchovný poradce, 24, 1987, č. 1, s. 51 - 55.
- Hübschmannová, M.: Cikánské písně. 1. vyd. Praha 1972.
- Hübschmannová, M.: Co si přejí Romové? Potřeba etnického jazyka. Lidové noviny, 3, 1990, č. 9, s. 8.
- Hübschmannová, M.: Kdo jsou Romové? Nový Orient, 27, 1972, č. 5, s. 144 - 146.
- Hübschmannová, M.: k jazykové situaci Romů v ČSSR (Sociolingvistický pohled). Slovo a slovesnost, 37, 1976, č. 4, s. 328 - 336.
- Hübschmannová, M.: God'aver lava phure Romendar. Moudrá slova starých Romů. 1. vyd. Praha 1991.
- Hübschmannová, M.: Rómské pohádky. 1. vyd. Praha 1973.
- Hübschmannová, M.: Šaj pes dovakeras - Můžeme se domluvit. 1. vyd. Olomouc 1994.
- Hübschmannová, M.: Základy romštiny. 1. vyd. Praha 1974.
- Hübschmannová, M.-Šebková, H.-Žigová, A.: Rómsko-český a česko-romský kapesní slovník. 1. vyd. Praha 1991.
- Húževka, M.: Čarokrásná Ruca. 1. vyd. Bratislava 1979.
- Chaloupková, Z.: Současnost a romská populace. 1. vyd. Bratislava 1991.
- Jamnická-Šmerglová, Z.: Dějiny našich cikánů. 1. vyd. Praha 1952.
- Janišová, D.: k problematice úspěšného zaškolení cikánských dětí. Otázky defektologie, 26, 1983/84 č. 7, s. 249 - 254.
- Janáčková, B.: Rómským deťom - říkanky a pohádky. 1. vyd. Praha 1992.
- Kalný, S.: Cigánsky plač a smiech. 1. vyd. Bratislava 1960.
- Keilberthová, J.: k otázce jazykové deprivace cikánských dětí. Otázky defektologie, 22, 1979/80, č. 6, s. 262 - 272.
- Kjučukov, Ch. et al.: Rómovia a gramotnosť. 1. vyd. Nitra 1994.
- Kladivová, V.: Konečná stanice Auschwitz - Birekenau. 1. vyd. Olomouc 1994.
- Knotek, Š.: Úprimné vyznania. Literárny týždeň, 6, 1993, č. 6, s.5.
- Kohan, K. - Komanický, P.: Nejde len o Cigánov. Prešovský experiment pomáha pri výchove. Východoslovenské noviny, 31, 1982, č. 124, s. 4.
- Kolaj, D. - Jančíková, G.: Zmeny v mravnom hodnotení cigánskych žiakov v letných rekreačno - výchovných táboroch. Komenský, 107, 1982/83, č. 9, s. 560 - 561.
- Kollárová, K.: Zaškoľovanie v cigánskych triedach. Učiteľské noviny, 30, 1980, č. 12, s. 4.
- Kovalčíková, A.: Výsledky často neadekvátne úsiliu. Národné výbory, 1987, č. 5, s. 19 - 20.
- Kučera, M.: Domácnosti a bydlení cikánského obyvateľstva. Demografie, 26, 1984, č. 2, s. 172 - 177.

- Kuruc, P. et al.: Na pomoc učiteľom cigánskych detí zo zanedbaného rodinného prostredia. 1. vyd. Nitra, 1979.
- Kyseľová, J. - Hroncová, L.: Metódy a formy rozširovania slovníka cigánskych detí. Predškolská výchova, 37, 1982/83, č.10, s. 15 - 17.
- Lacková, E.: Cigánsky tábor. 1. vyd. Bratislava 1956.
- Lacková, E.: Narodila jsem se pod šťastnou hvězdou. 1. vyd. Praha 1997.
- Lacková, E.: Rómske rozprávky. 1. vyd. Košice 1992.
- Lehenová, T.: Cigánsky tábor. 1. vyd. Bratislava 1991.
- Lakatos, M.: Začadené obrazy. 1. vyd. Bratislava 1986.
- Lakatošová, M.: Niektoré zvyklosti olašských Romů. Romano Džaniben, 1, 1994, č.3, s.2-13.
- Lesný, V.: Cikáni v Čechách a na Moravě. Národopisný věstník československý, 10, 1916, s. 193 - 216.
- Lesný, V.: Cikáni v Čechách a na Moravě. Národopisný věstník československý, 11, 1917, s. 57 - 63.
- Liégeois, J.-P.: Rómovia, Cigáni, kočovníci. 1. vyd. Bratislava 1985.
- Máchalová, M.: Lidé mezi lidmi. 1. vyd. Praha 1961.
- Malá, H.: Současný stav antropologického výzkumu cikánských dětí v ČSSR. Československá pediatrie, 32, 1977, č. 9, s. 549 - 552.
- Malá, H.: Výchova, vzdělávání a biologický vývoj cikánských dětí a mládeže v ČR. 1. vyd. Praha 1984.
- Malá, H.-Suchý, J.: Speciální příprava učitelů pro práci s cikánskými dětmi. 1. vyd. Praha 1973.
- Malechová, L.: Zkušenosti z výchovné práce s dětmi cikánského původu v mateřské škole se zvláštní péčí. Predškolská výchova, 28, 1973/74, č. 10/11, s. 271 - 274.
- Mann, A.B.: Duchovní rozvoj - podmienka urýchlenia spoločenského rastu rómskeho obyvateľstva na Slovensku. 1. vyd. Bratislava 1994.
- Mann, A.B.: Etnická tolerancia a novinárska etika. Nové slovo, 32, 1990, č. 10, s. 5.
- Mann, A.B.: Rómovia: predsudky a hľadanie dôvery. Kultúrny život, 25, 1991, č. 16, s. 7.
- Mann, A.B.: Rómovia v Kremnici. Romano Džaniben, 1, 1994, č.4, s.7-15.
- Mann, A.B.: Výber manželského partnera u Cigánov - Rómov na Spiši. Slovenský národopis, 38, 1990, č.1/2, s.278-284.
- Mann, A.B.: Vývoj rómskej rodiny v dvoch spišských obciach. Slovenský národopis, 38, 1990, č.1/2, s.274-277.
- Mann, A.B. a kol.:Neznámí Romovia. Bratislava 1992.
- Marušiaková, J.: k problematike cigánskej skupiny. Slovenský národopis, 33, 1985, č.4, s.694-708.
- Marušiaková, J.: Rodinný život valašských Cigánov na Slovensku a jeho vývinové tendencie. Slovenský národopis, 34, 1986, č.4, s.609-634.
- Mašková, Z.: Zkušeností z první internátní mateřské školy pro děti cikánského původu v Ústí n. L. Predškolská výchova, 35, 1980/81, č. 4, s. 109 - 110.
- Mé černé srdce. 1. vyd. Praha 1982.
- Milo, Š.: k formovaniu národnej osobnosti cigánskeho dieťaťa. Komenský, 106, 1981/82, č. 4, s. 231 - 234.
- Moric, R.: Trikrát som ušiel. 1. vyd. Bratislava 1961.
- Mouric, F.: Rómským deťom - písne. 1. vyd. Praha 1992.
- Murínová, J.: Citové zblíženie s cigánskymi deťmi. Predškolská výchova, 37, 1982/83, č. 5., s. 28 - 29.
- Nečas, C.: Historický kalendář. Dějiny českých Romů v datech. 1. vyd. Olomouc 1997.
- Nečas, C.: Nemůžeme zapomenout. Našti bisteras. 1. vyd. Olomouc 1994.
- Nečas, C.: Romové v České republice včera a dnes. 2. vyd. Olomouc 1993.
- Neznámí Rómovia. Bratislava 1992.
- Nohejl, V.: Družinová třída cikánských dětí. Vychovávateľ, 13, 1968/69, č. 6, s. 154 - 155.
- Nováček, J.: Cikáni včera, dnes a zítra. 1. vyd. Praha 1968.
- Nové pohľady na prácu s cigánskymi občanmi. Osvetová práca, 36, 1986, č. 11, s. 29 - 30.
- Oláh, V.: Khamori lulud'i-slunečnice. 1. vyd. Praha 1996.
- Oláh, V.-Demeter, G.: Bůh mluví ke svým dětem - O Del vakerel ke peskere čhave. 1. vyd. Praha 1992.

- Okruhlica, L.: Niektoré zvláštnosti psychiatrickej chorobnosti príslušníkov cigánskeho etnika. *Československá psychiatrie*, 83, 1987, č. 4/5., s. 243 - 250.
- O romské problematice se zaměřením na učitelské vzdělávání. Sborník materiálů z odborného semináře. 1. vyd. Brno 1993.
- Paramisa. Antológia romskej rozprávky. 1. vyd. Bratislava, 1992.
- Patočková, K.: Som Cigánka. 1. vyd. Bratislava, 1992.
- Pekárek, P.: Několik poznámek k problematice Romů. Praha 1993.
- Peroutková, E.: O práci cikánské třídy na zvláštní škole internátní. *Otázky defektologie*, 15, 1972/ 73, č. 10, s. 405-406.
- Plichtová, B.: Jak se máte, dobří lidé. *Mosty*, 4, 1995, č. 37, s. 4-5.
- Podgorec, V.: Biely cigánik. 1. vyd. Bratislava 1970.
- Pohl, J.: Na cikánské stezce. 2. vyd. Praha 1987.
- Pokuta, E.: Džanes romanes?. 1. vyd. Brno 1992.
- Porubec, O.: Pre Rómov som sa stal Rómom. *Nová evanjelizácia* 2000, 23, 1993, č. 10, s. 2-3.
- Pospíšilová, H.: Substruktura marginální skupiny. 1. vyd. Kroměříž 1996.
- Práce s cikánským obyvatelstvem. Sborník MPSV ČSR. Praha 1976.
- Prášilová, T. - Chaloupková, M.: Zkušenosti ze styku s cikánskými rodinami žijícími v Praze 5. *Československá pediatrie*, 32, 1977, č. 9 s. 556 - 558.
- Predmerský, V.: Rastú nám noví ľudia. 1. vyd. Bratislava 1961.
- Problémy výchovy a vzdelávania cigánskej mládeže. Bratislava 1976.
- Prokop, J.: Osamotení řešitelia. *Osvetová práca*, 27, 1987, č. 6, s. 31 - 32.
- Ravasz, J.: Jileskero kheroro. Domeček v srdci. *Shívházikó*. 1. vyd. Bratislava 1992.
- Rokosová, M.: Co lze ještě udělat pro zvýšení vzdělanosti romských dětí. Specifický přístup k romským dětem. Rukopis. Praha 1996.
- Romano hangoro. 1. vyd. Bratislava 1993.
- Rómovia na Slovensku a v Európe. 1. vyd. Bratislava 1995.
- Rómska tematika v literárnej a umeleckej reflexii. 1. vyd. Bratislava 1994.
- Rusnák, A.: Adaptačné problémy cigánskych detí v škole. *Komenský*, 108, 1983/84, č. 8, s. 488 - 493
- Sedlák, A.: Poznáваме Cigánov - Rómov. 1. vyd. Prešov 1992.
- Sekera, J.: Děti z hlíněné vesnice. 8. vyd. Praha 1969.
- Seman, K. et al.: Romská matka. 1. vyd. Nitra 1991.
- Seman, K. - Veselá, T.: Na slobodu a demokraciu pripravení? *Mladé rozlety*, 4, 1990, č. 33, s. 14 - 15.
- Scholtzová, E.: Mravná výchova - základ práce s cigánskymi deťmi. *Predškolská výchova*, 43, 1988/89, č. 2, s. 18 - 19.
- Srb, V.: Demografický profil československých Romů. *Český lid*, 72, 1985, č. 3, s. 139 - 148.
- Srb, V.: Některé demografické, ekonomické a kulturní charakteristiky cikánského obyvatelstva v ČSSR 1984. *Demografie*, 26, 1984, č. 2, s. 161 - 172.
- Svobodová, I.: Subkultura marginální skupiny. Absolventská práce 1997.
- Svobodová, A., Šišková T.: Výchova k toleranci a proti rasismu na pražských školách. Praha 1998.
- Slovenský národopis*, 28, č.1, 1988.
- Ščuka, E. - Šporer, P.: Rómovia - meradlo našej humanity. *Kultúrny život*, 25, 1991, č. 6, s. 4.
- Šebková, H.: Jazyková situace Romů a její vývoj. 1. vyd. Praha 1995.
- Šotolová, E.: k situaci Romů v Evropě. *Speciální pedagogika*, 2, 1991/92, č. 5, s. 22 - 24.
- Štampach, F.: Cikáni v Československé republice. 1. vyd. Praha 1929.
- Štefan, M.: K formovaniu mravnej osobnosti cigánskeho dieťaťa. *Komenský*, 106, 1981/82, č.4, s. 231 - 234.
- Štěpán, J.: Jazyková situace cikánského dítěte v předškolním zařízení. 1. vyd. Hradec Králové 1984.
- Štěpán, J. - Žďánská, L.: Cikánský jedinec v kolektivním zařízení. *Komenský*, 97, 1972/73, č. 5, s. 178 - 181.
- Švarblík, J.: Ako ďalej v skultúrnení cigánskych obyvateľov. *Osvetová práca*, 36, 1986, č. 7, s. 28 - 29.
- Švarblík, J.-Adamovič, K.: Osobitosti vo výchove a vyučovaní cigánskych žiakov základnej školy. 1. vyd. Bratislava 1979.

Turček, K. - Danko, J.: Výskyt alkoholických psychóz u cigánskeho etnika. Protialkoholický obzor, 22, 1987, č. 2, s. 83 - 87.

Ťažký, L.: Dvanásť zlatých monarchov. 1. vyd. Bratislava 1992.

Urbanita zv. 67: Účelová publikácia Slovenskej komisie pre životné prostredie. Bratislava 1990.

Vadovič, J.: Hygiéna v osadách. 1. vyd. Bratislava 1974.

Vargová, B.: Rómčatá a Rómčence a ako sa stať dievčaťom. 1. vyd. Nitra 1992.

Vargová, B. - Hábovčíková, B. - Seman, K. - Kjučukov, Ch.: Výchova a vzdelávanie rómskych detí v zahraničí (komparácia najväčších problémov u nás a v zahraničí). 1. vyd. Nitra 1993.

Verše z vrbiny. Antológia romskej poézie. 1. vyd. Bratislava 1992.

Voříšková, M.: Zpívající housle. 1. vyd. Praha 1969.

Zelinová, H.: Jakubko. 1. vyd. Bratislava 1959.

Zeman, L. - Haniková, M. - Pocheová, M.: Cikánské děti v náhradní rodinné péči. Československá pediatrie, 32, 1977, č. 9, s. 561 - 562.

Zkušenosti z práce mezi cikánským obyvatelstvem. Praha 1960.

Žlnayová, E.: Pojemový svět žáků prvního ročníku základních škol z hlediska romštiny. 1. vyd. Praha 1995.

O. A. M. D. G.

(OMNIA AD MAIOREM DEI GLORIAM)

